

## Controleprotocol

(ten behoeve van de externe accountant van concessiehouders)

behorend bij de

### **Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023<sup>1</sup> (TVOV)**

Dit controleprotocol is op maat gemaakt voor de TVOV 2023, waarbij rekening is gehouden met de Schrijfwijzer Accountantsprotocollen 2017 van de NBA.

Het betreft de volgende producten, genoemd in de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023:  
artikel 7 lid 5b: controleverklaring bij financieel verslag (zie hoofdstuk 2)

Versie 2.0 (februari 2024). Definitief

---

<sup>1</sup> Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, van 13 februari 2023, nr. IENW/BSK-2023/33340, houdende vaststelling van regels voor een specifieke uitkering met betrekking tot de transitievergoeding voor regionale OV-concessies voor het jaar 2023 (Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023), gewijzigd bij Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, van 28 juni 2023, nr. IENW/BSK-2023/168289, tot wijziging van de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023 in verband met het vervallen van de verplichting tot het vermelden van enkele gegevens bij de aanvraag van de specifieke uitkering en enkele technische wijzigingen.

## Inhoudsopgave

Controleprotocol (ten behoeve van de externe accountant van concessiehouders) .....	1
1. Uitgangspunten .....	3
1.1 Doelstelling/Reikwijdte.....	3
1.2 Definities.....	4
1.3 Procedures en termijnen .....	5
1.4 Verspreiding(skring) .....	5
1.5 Reviewbeleid .....	5
1.6 Relevante wet- en regelgeving .....	6
2. Onderzoeksaanpak .....	6
2.1 Controleaanpak .....	6
2.2 Controlepunten .....	7
2.3 Betrouwbaarheid en materialiteit controleverklaring .....	10
2.4 Spreiding werkzaamheden over concessies.....	11
2.5 Rapportagetolerantie rapportage per concessie .....	11
2.4 Verslaglegging.....	12
Bijlage 1 .....	13
Model controleverklaring .....	13
Bijlage 2 .....	16
Model rapport van bevindingen .....	16

# 1. Uitgangspunten

## 1.1 Doelstelling/Reikwijdte

Het controleprotocol heeft betrekking op de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023<sup>2</sup>. De regeling inclusief de bijbehorende Technische notitie Transitievergoeding OV 2023 zijn, evenals dit controleprotocol met het te hanteren model voor de controleverklaring, te vinden op het internet van DOVA, het samenwerkingsverband van decentrale concessieverleners<sup>3</sup>.

Deze regeling bevat de regels voor een specifieke uitkering met betrekking tot de transitievergoeding voor regionale OV-concessies als vangnet voor 2023 in verband met de onzekerheid over de reizigersaantallen in 2023 en de veranderde reizigersvraag.

De transitievergoeding omvat een vergoeding aan de concessiehouder in het regionaal openbaar vervoer in verband met de uitvoering van het openbaar vervoer in de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

De wijze waarop de transitievergoeding wordt berekend en haar maximum per concessie is bepaald, is beschreven in artikel 4 van de regeling. De maximale transitievergoeding voor een concessie is kenbaar gemaakt in de toekenningsbeschikking aan de concessieverlener.

De transitievergoeding wordt door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat verstrekt aan de decentrale overheden die deze vervolgens ter beschikking stellen aan de concessiehouders.

De transitievergoeding wordt per concessie vastgesteld. De verantwoording zal daarom op het niveau van de concessie plaatsvinden. De accountantscontrole vindt op het niveau van concessiehouder plaats voor alle concessies waarvoor transitievergoeding wordt aangevraagd.

De technische invulling van de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023 is vastgelegd in de Technische notitie Transitievergoeding OV 2023 welke als bijlage bij de regeling is opgenomen. In deze technische notitie zijn de voorwaarden waaraan zowel de aanvraag als de verantwoording moeten voldoen vastgelegd. De regeling en de technische notitie vormen samen het normenkader voor de controle. De regeling en de technische notitie gaan ervan uit dat de TVOV 2023 geen aanleiding vormt om de grondslagen voor het opstellen van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 van een concessie en de wijze waarop kosten aan concessies worden toegerekend, aan te passen.

De regeling vereist op basis van artikel 7 lid 5b een controleverklaring bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie. De controleverklaring wordt afgegeven bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. In het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 zijn de kosten en de opbrengsten opgenomen van de concessie(s) waarvoor de concessiehouder transitievergoeding heeft aangevraagd. Deze controleverklaring is bestemd voor de concessieverlener(s).

---

<sup>2</sup> Staatscourant 2023 nummer 5527 en wijziging Staatscourant 2023 nummer 17898, verder aangeduid als “de regeling”

<sup>3</sup> Zie [www.dova.nu/document/transitievergoeding-ov-2023-tvov23](http://www.dova.nu/document/transitievergoeding-ov-2023-tvov23)

Dit controleprotocol is van toepassing voor de controle van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie van de concessiehouders met uitzondering van de vervoerderconcessie HRN van NS. Voor deze vervoersconcessie geldt een specifiek controleprotocol gezien de directe financiering door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

De doelstelling van de accountantscontrole is gericht op het verschaffen van zekerheid over het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023. Het accountantsprotocol richt zich uitsluitend op het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 van de concessiehouder. Het oordeel van de accountant richt zich op het totaal van de kosten en de opbrengsten van de concessie(s) over 2023 waarvoor de concessiehouder transitievergoeding heeft aangevraagd. Hij geeft geen oordeel af over de specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie die in een bijlage bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 wordt opgenomen.

De specificatie van de kosten en opbrengsten over 2023 per concessie wordt in de bijlage bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 opgenomen volgens dezelfde onderverdeling als in genoemd verantwoordingsformulier. Deze specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie vormt geen object van controle. De accountant behandelt deze specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie als andere informatie overeenkomstig Standaard 720.

## 1.2 Definities

*Accountant:* een registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek aan wie de ontvanger van de specifieke uitkering de opdracht heeft verleend het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 te controleren.

*Controleverklaring:* een schriftelijke verklaring van de accountant inhoudende een oordeel over de juistheid van de kosten, de volledigheid van de opbrengsten en de financiële rechtmatigheid daarvan in het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023. Onder rechtmatigheid wordt verstaan de naleving van de subsidievoorwaarden vermeld in paragraaf 1.6.

*Het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023:* de definitieve opgave per concessiehouder van de gerealiseerde opbrengsten en kosten van de concessie(s) over 2023 die in aanmerking komen voor de transitievergoeding. Het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 is door concessiehouder opgesteld in overeenstemming met de regeling en de technische notie. In het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 wordt aan de hand van het vastgestelde uitkeringspercentage van de concessie de transitievergoeding van desbetreffende concessie(s) berekend.

*Technische notitie:* de Technische notitie Transitievergoeding OV 2023 betreft de technische invulling van de regeling. Hierin wordt de methode met behulp waarvan de transitievergoeding openbaar vervoer 2023 (TVOV 2023) wordt bepaald uitgewerkt en bevat daartoe een beschrijving van hetgeen nodig is voor de aanvraag, de wijze van berekening en een processchets van aanvraag tot

verantwoording en definitieve verrekening. De Technische notitie is onderdeel van de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023<sup>4</sup>

De overige relevante definities zijn opgenomen in artikel 1 van de regeling. Een aantal begrippen uit de regeling is daarnaast uitgewerkt in de Technische notitie.

Hiernaast bestaan specifieke voorschriften voor accountants, waaronder de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS). Uitgangspunt voor het accountantsonderzoek gericht op het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 is Standaard 805 'Speciale overwegingen – Controles van een enkel financieel overzicht en controles van specifieke elementen, rekeningen of items van een financieel overzicht'.

### **1.3 Procedures en termijnen**

De aanvraag tot vaststelling van de subsidie dient binnen de in de subsidiebeschikking vermelde periode te worden ingediend bij de concessieverlener. Voor de aanvraag tot vaststelling van de subsidie dient gebruik te worden gemaakt van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023.

Bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 dient een controleverklaring te worden gevoegd. De accountant mag ervoor kiezen om ten behoeve van de concessieverlener/het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een zogeheten 'WG-verklaring' af te geven, waarbij uitsluitend de naam van de accountant van de concessiehouder met de aanduiding w.g. (was getekend) wordt vermeld. De originele, ondertekende versie van de controleverklaring met de persoonlijke handtekening van de accountant moet in het archief van de concessiehouder worden opgenomen.

### **1.4 Verspreiding(skring)**

Het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 is opgesteld voor de concessieverlener(s) en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Hierdoor is de verantwoordingsinformatie mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. De controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor bovengenoemde partijen en hun accountants en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

### **1.5 Reviewbeleid**

De concessieverlener en/of de minister van Infrastructuur en Waterstaat hebben als subsidieverstrekker te allen tijde de mogelijkheid een review uit te voeren of te laten uitvoeren bij de accountant belast met het onderzoek naar de informatie opgenomen in de aanvraag tot vaststelling teneinde na te gaan of het onderzoek met inachtneming van de relevante regelgeving van de NBA en dit accountantsprotocol is uitgevoerd. Deze reviews komen niet in de plaats van andere controles dan wel reviews uitgevoerd door de Algemene Rekenkamer. De accountant belast met het onderzoek en verantwoordelijk voor het verstrekken van de controleverklaring bij de aanvraag tot vaststelling stemt er mee in dat het controledossier ten behoeve van bovengenoemde reviews integraal aan de reviewers ter inzage wordt gegeven. Voorts zal de accountant, schriftelijk dan wel mondeling, alle gevraagde gegevens verstrekken die in het kader van voornoemde reviews worden opgevraagd. In dit

---

<sup>4</sup> Staatscourant 2023 nummer 5527 en wijziging Staatscourant 2023 nummer 17898, verder aangeduid als "de regeling"

kader wordt verwezen naar de bepalingen in hoofdstuk 6, paragraaf 1, van de Comptabiliteitswet 2016. Indien de accountant belast met het onderzoek en verantwoordelijk voor het verstrekken het accountantsproduct bij de aanvraag tot vaststelling gebruikt heeft gemaakt van werkzaamheden van een andere accountant, zal ingeval van selectie voor review, ook die accountant worden betrokken in de review.

## 1.6 Relevante wet- en regelgeving

De van belang zijnde subsidievoorwaarden bestaan uit:

- Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023<sup>5</sup> en de daarvan deel uitmakende Technische notitie Transitievergoeding OV 2023;
- De verleende concessie.

Aan de artikelen van de subsidievoorwaarden die niet in paragraaf 2.2 worden genoemd, hoeft bij de uitvoering van de controle geen aandacht te worden besteed. Teneinde de controle op de subsidievoorwaarden goed te kunnen verrichten is het noodzakelijk dat de accountant kennisneemt van de gehele regeling, de toelichting daarop, de nadere invulling van de regeling in de technische notitie en de verleende concessie.

## 2. Onderzoeksaanpak

### 2.1 Controleanpak

Met het oog op de vaststelling van de juistheid van de kosten en de volledigheid van de opbrengsten over 2023 wordt een controleverklaring bij het door de concessiehouder ingediende Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 verstrekt.

De risico-inschattingswerkzaamheden en overige controlewerkzaamheden van de accountant richten zich op het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 waarin de kosten en de opbrengsten zijn opgenomen van de concessie(s) waarvoor de concessiehouder transitievergoeding heeft aangevraagd.

De controle moet voldoen aan de controlestandaarden die onderdeel zijn van de nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS), die door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn vastgesteld.

De accountant kan bij zijn controle gebruik maken van controlewerkzaamheden, die zijn uitgevoerd bij de controle van de jaarrekening of andere controle-opdrachten voor de concessieverlener. Een enkele verwijzing hiernaar is onvoldoende documentatie. In het controledossier voor de specifieke verklaring dienen deze werkzaamheden te worden beschreven evenals de belangrijkste relevante conclusies. Het controledossier voor de specifieke verklaring moet zelfstandig bruikbaar zijn.

Het wordt aan de accountant overgelaten op welke wijze hij zijn verdere controleanpak inricht, hoe hij zijn controlewerkzaamheden uitvoert en hoe hij op grond daarvan voldoende controle-informatie verkrijgt. Het gaat er in essentie om, dat de accountant voldoende controle-informatie verzamelt

---

<sup>5</sup> Staatscourant 2023 nummer 5527 en wijziging Staatscourant 2023 nummer 17898, verder aangeduid als “de regeling”

omtrent de juistheid van de kosten en de volledigheid van de opbrengsten over 2023 in overeenstemming met de toetsingscriteria zoals uitgewerkt in paragraaf 2.2 van dit protocol. Indien blijkt dat over een concessie waarvoor een aanvraag wordt ingediend over de subsidiabele periode een positief resultaat is behaald of een beperkt negatief resultaat, overweegt de accountant of aanvullende controlemaatregelen moeten worden uitgevoerd.

## 2.2 Controlepunten

Voor de controlewerkzaamheden die leiden tot de controleverklaring behorend bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 geldt de volgende limitatieve opsomming van controlepunten. Voor de controlepunten met betrekking tot de naleving van de subsidievoorwaarden genoemd in paragraaf 1.6 geldt dat de naleving ervan wordt vastgesteld voor alle concessies waarvoor transitievergoeding tezamen wordt aangevraagd.

### 2.2.1 Controle kosten en opbrengsten

- a) De regeling en de technische notitie gaan ervan uit dat de TVOV 2023 geen aanleiding vormt om de grondslagen voor het opstellen van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 van de concessie(s) en de wijze waarop kosten en de opbrengsten aan concessies worden toegerekend, aan te passen. Indien van toepassing wordt (nagekomen) omzet 2022 en eerder uit de omzet van 2023 gehaald en worden in 2024 ontvangen afrekeningen met betrekking tot 2023 aan 2023 toegerekend. De accountant stelt vast dat deze uitgangspunten zijn gevolgd bij het opstellen van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023.
- b) De in het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 verantwoorde kosten van de concessiehouder betreffen de uitvoering van het openbaar vervoer in de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 zoals in bijlage 2 van de regeling is opgenomen. Met betrekking tot de kosten over 2023 controleert de accountant de volgende punten:
  - Er zijn alleen kosten verantwoord die betrekking hebben op het regionaal openbaar vervoer als overeengekomen in de vervoersconcessie (definitie 'kosten' in artikel 1 van de regeling, hetgeen technisch is vormgegeven in hoofdstuk 3 van de technische notitie);
  - Er zijn geen kosten en opbrengsten opgenomen van activiteiten als overeengekomen in de vervoersconcessie waarbij al sprake is van 100% bekostiging door de concessieverlener (paragraaf 2.2 van de technische notitie);
  - Er zijn geen kosten verantwoord die niet passen in een consistent meerjarig patroon, tenzij deze aantoonbaar en gemotiveerd noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de vervoersconcessie (paragraaf 3.3 van de technische notitie);
  - Er zijn geen niet-reguliere projectkosten zoals beschreven in paragraaf 3.3 van de technische notie en geen kosten van impairment afboekingen begrepen in de berekening van de transitievergoeding, die verband houden met COVID-19 of de uitvoering van het plan 'op weg naar het nieuwe normaal' in 2024 (bijlage 2 bij de regeling en paragraaf 3.1 van de technische notie);
  - Er geen corresponderende meerkosten zijn opgenomen in geval een verkregen overheidssubsidie niet in mindering is gebracht van de transitievergoeding (paragraaf 3.2 van de technische notie). De corresponderende meerkosten zijn kosten die niet door de transitievergoeding vergoed worden, en waarvoor een tegemoetkoming in de vorm van een overheidssubsidie wordt ontvangen.

- Er zijn geen kosten die in aanmerking komen voor de transitievergoeding gesaldeerd met opbrengsten van de betreffende concessie.
- c) De in het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 verantwoorde opbrengsten zoals vermeld in de bijlage 2 van de regeling en nader vormgegeven in de technische notitie, zijn met betrekking tot de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 volledig verantwoord (Subsidies concessieverlener conform concessie, OCW-contract studentenkaart, Opbrengsten van reizigers en Andere opbrengsten). Met betrekking tot de opbrengsten controleert de accountant de volgende punten:
- Er zijn alleen opbrengsten verantwoord die betrekking hebben op het regionaal openbaar vervoer als overeengekomen in de vervoersconcessie (definitie 'opbrengsten' in artikel 1 van de regeling, hetgeen technisch is vormgegeven in hoofdstuk 3 van de technische notitie);
  - Er zijn geen prestatieafhankelijke bijdrages die zijn overeengekomen in de vervoersconcessie meegenomen in de initiële berekening van de transitievergoeding 2023 (bijlage 2 bij de regeling). Deze bijdrages worden overigens wel meegenomen bij de toets of de initieel berekende transitievergoeding niet leidt tot een positief resultaat;
  - Er zijn geen eventuele aanvullende uitkeringen meegenomen in de initiële berekening van de transitievergoeding 2023 die ontvangen zijn van de concessieverlener om in 2023 een voldoende, veilig en betrouwbaar OV te borgen en de transitie naar het nieuwe normaal in 2024 te waarborgen (bijlage 2 bij de regeling). Deze bijdrages worden overigens wel meegenomen bij de toets of de initieel berekende transitievergoeding niet leidt tot een positief resultaat;
  - De accountant gaat voorts specifiek na dat andere COVID-gerelateerde subsidies juist/volledig zijn verantwoord (paragraaf 3.2 van de technische notitie).
- d) De accountant stelt vast dat de kostengrondslag voor de TVOV 2023 geen ontslagvergoedingen aan de raad van bestuur van een Nederlandse entiteit bevat en voorts dat in de concessiekosten van 2023 geen ontslagvergoedingen aan personeel zijn opgenomen die gerelateerd zijn aan een reorganisatie als gevolg van de coronacrisis of de veranderde reispatronen post-corona (paragraaf 3.1 van de technische notitie). De accountant hanteert hierbij de salarisadministratie van de concessiehouder als uitgangspunt.
- e) De accountant stelt vast dat er geen intercompany transacties zijn die afwijken van een consistente gedragslijn van voorgaande jaren (paragraaf 7.2 van de technische notitie).
- f) De accountant gaat na dat er geen kosten en/of opbrengstverliezen worden opgevoerd die ten laste van in het verleden gevormde voorzieningen dienen te worden gebracht (paragraaf 7.2 van de technische notitie) en voorts dat bij het vormen van voorzieningen in de tijd een consistente gedragslijn is gevolgd.
- g) Als voorwaarde geldt dat in de subsidiabele periode sprake is van een dienstregeling die voldoende, veilig en betrouwbaar openbaar vervoer biedt (artikel 7 lid 5a van de regeling). Tussen concessiehouder en concessieverlener zijn afspraken gemaakt over het voorzieningenniveau voor 2023. Ten aanzien van de voorwaarde dat voldoende, veilig en betrouwbaar openbaar vervoer is gerealiseerd, maakt de accountant gebruik van een bevestiging van de concessieverlener. De accountant stelt vast dat een door de



concessieverlener ondertekende bevestiging beschikbaar is<sup>6</sup>. De totstandkoming van deze bevestiging wordt door de accountant van de concessieverlener beoordeeld.

### 2.2.2 Controle naleving van subsidievoorwaarden

- h) De accountant stelt vast dat de concessieverlener de vaste exploitatiebijdrage voor 2023 aan de concessiehouder op een niveau van 2022 heeft gehandhaafd (artikel 7 lid 2 van de regeling, welke nader is vormgegeven in paragraaf 2 en 3.2 van de technische notitie). De accountant vergelijkt de vaste exploitatiebijdrage voor 2023 met de bijdrage voor 2022 en stelt vast dat de vaste exploitatiebijdrage voor 2023 niet is aangepast voor de aangepaste productie om reden van de COVID-19 pandemie dan wel de transitie.
- i) De accountant stelt vast dat tot aan de datum van de afgifte van de controleverklaring geen bonussen in of naar aanleiding van het jaar 2023 zijn betaald of toegezegd aan raad van bestuur, bestuur en directie binnen de Nederlandse entiteit (artikel 7 lid 6a van de regeling, welke nader is vormgegeven in paragraaf 5.1 van de technische notitie). Er wordt geen transitievergoeding 2023 uitgekeerd indien er in het jaar 2023 of over het jaar 2023 bonussen worden verstrekt aan leden van de raad van bestuur, leden van het bestuur, of de directie van de concessiehouder. De accountant neemt hierbij kennis van de notulen van de vergaderingen van het bestuur/toezichthoudend orgaan en van de arbeidsvoorwaarden van de betreffende functionarissen. Voorts verkrijgt hij een eigen verklaring waarin wordt bevestigd dat er geen bonussen in of naar aanleiding van het jaar 2023 zijn betaald of toegezegd.
- j) De accountant stelt vast dat tot aan de datum van de afgifte van de controleverklaring in of naar aanleiding van het jaar 2023 geen uitkering van dividend is verstrekt aan de aandeelhouders in het openbaarvervoersbedrijf van de concessiehouder of de groep waar het vervoersbedrijf deel van uitmaakt (artikel 7 lid 6b van de regeling, welke is vormgegeven in paragraaf 5.1 van de technische notitie). Er wordt geen transitievergoeding 2023 uitgekeerd indien er in het jaar 2023 of over het jaar 2023 uitkeringen van dividend worden verstrekt aan de aandeelhouders of de groep waar het vervoersbedrijf deel van uitmaakt. In artikel 7 lid 6b van de regeling is een tweetal uitzonderingen op deze bepaling opgenomen.
- k) De accountant stelt vast dat tot aan de datum van de afgifte van de controleverklaring geen ontslagvergoeding in het jaar 2023 of naar aanleiding van het jaar 2023 is betaald of toegezegd aan de raad van bestuur binnen de Nederlandse entiteit die de norm overschrijdt van maximaal één jaarsalaris en een opzegtermijn van maximaal zes maanden (artikel 7 lid 6c van de regeling, welke nader is vormgegeven in paragraaf 5 van de technische notitie). De accountant voert deze controle uit op dezelfde wijze als bij i).
- l) De accountant stelt vast dat de concessiehouder, zijn raad van bestuur, bestuur of directie binnen de Nederlandse entiteit in de periode van de ingangsdatum van de regeling tot en met 31 december 2023 geen aandelen in het vervoersbedrijf of de groep waar het vervoersbedrijf deel van uitmaakt heeft gekocht (artikel 7 lid 7 van de regeling, welke is vormgegeven in paragraaf 5 van de technische notitie).
- m) De accountant stelt vast dat het openbaarvervoersbedrijf, of de groep waar het vervoersbedrijf deel van uitmaakt, de transitievergoeding, zoals verantwoord in de

---

<sup>6</sup> Een sjabloon voor deze bevestiging van de concessieverlener is te vinden op de website van DOVA.

commerciële jaarrekening, in het fiscale resultaat over het jaar 2023 opneemt (artikel 7 lid 8 van de regeling, welke is vormgegeven in paragraaf 4.4 van de technische notitie).

### 2.2.3 Werkzaamheden Andere informatie

De technische notitie voorziet in paragraaf 3.3 een vergelijking van de kosten en opbrengsten van 2023 met 2019 als plausibiliteitcheck op de gerapporteerde cijfers. In geval er sprake is van een nieuwe concessie of een nieuw concessiecontract wordt de meest actuele begroting van de concessie die niet is beïnvloed door COVID-19 of het bestaan van de transitievergoeding als referentiepunt gehanteerd. (Tenzij sprake is van een concessie met een ingangsdatum in 2021, 2022 of 2023, of van een concessie die geen aanvraag heeft ingediend voor de regeling BVOV 2020, zal dit dezelfde begroting zijn als gehanteerd bij de verantwoording van de BVOV 2020.) De vergelijking van de kosten en opbrengsten van 2023 met 2019 met de toelichting op de afwijkingen zoals bedoeld in paragraaf 3.3 van de technische notitie wordt opgenomen als bijlage bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 en wordt aangemerkt als andere informatie in de zin van Standaard 720 uit de NV COS. Dit houdt in dat de accountant deze andere informatie leest en op basis van zijn kennis en begrip (verkregen vanuit zijn controlewerkzaamheden in het kader van de transitievergoeding) overweegt of de andere informatie met het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 verenigbaar is en geen (materiële) afwijkingen bevat. Wanneer de begroting als referentiepunt wordt gehanteerd voor de vergelijking, hoeft de accountant geen werkzaamheden uit te voeren inzake de (totstandkoming van de) begroting.

In een bijlage bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 wordt de specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie opgenomen. Deze specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie vormt geen object van controle. De accountant sluit deze specificatie aan met de onderliggende administratie en behandelt deze specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie eveneens als andere informatie overeenkomstig Standaard 720.

### 2.3 Betrouwbaarheid en materialiteit controleverklaring

De controle behoort zodanig te worden ingepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 geen afwijkingen (fouten) en onzekerheden van materieel belang bevat. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, moet uitgegaan worden van een betrouwbaarheid van 95%. Een goedkeurende controleverklaring impliceert dat, gegeven de eerdergenoemde betrouwbaarheid, in het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 in het totaal van de kosten en de opbrengsten van de concessie(s) over 2023 waarvoor de concessiehouder transitievergoeding heeft aangevraagd, geen afwijkingen (fouten) en onzekerheden voorkomen met een belang dat groter is dan de hieronder voorgeschreven materialiteitsgrenzen.

Een controleverklaring met een goedkeurende strekking bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 geeft geen zekerheid over de specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie die als bijlage bij het verantwoordingsformulier zijn genomen. Deze specificatie valt conform paragraaf 2.2 aan te merken als 'andere informatie', waarvoor Standaard 720 van toepassing is.

Voor de strekking van de controleverklaring gelden ten aanzien van de kosten en de opbrengsten over 2023 opgenomen in het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 de volgende materialiteitsniveaus.

## OORDEEL

Goedkeurende verklaring: resterende onzekerheden en niet-gecorrigeerde afwijkingen < 2%

Verklaring met beperking: resterende onzekerheden en niet-gecorrigeerde afwijkingen  $\geq$  2% en < 4%

Verklaring van oordeelonthouding: resterende onzekerheden  $\geq$  4%

Afkeurende verklaring: niet-gecorrigeerde afwijkingen  $\geq$  4%

De materialiteit wordt afzonderlijk bepaald voor de stroom 'kosten 2023' en voor de stroom 'opbrengsten 2023' volgens het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 en deze stromen worden ook apart geëvalueerd. De strekking van het oordeel wordt hierbij bepaald door het zwaarste oordeel over de onderliggende controleobjecten: kosten en opbrengsten. Indien de accountant bijvoorbeeld tot een goedkeurend oordeel komt voor de opbrengsten, maar tot een afkeurend oordeel over de kosten, verstrekt de accountant per saldo een afkeurende controleverklaring.

### 2.4 Spreiding werkzaamheden over concessies

De accountant dient alle concessies die in het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 zijn opgenomen in zijn controlewerkzaamheden te betrekken. Indien de accountant hierbij een steekproef uitvoert dan wel deelwaarnemingen verricht, zal hij deze spreiden over de betreffende concessies, zodat alle concessies geraakt worden.

De spreiding van deelwaarnemingen en/of steekproeven over alle concessies is van belang voor de representativiteit van de werkzaamheden van de accountant, maar niet bedoeld om tot een oordeel te komen of zekerheid te verstrekken over de afzonderlijke concessies. De accountant geeft immers alleen een oordeel op het niveau van concessiehouder, voor alle concessies tezamen waarvoor de transitievergoeding wordt aangevraagd.

### 2.5 Rapportagetolerantie rapportage per concessie

De rapportagetolerantie geeft aan vanaf welke omvang de niet-gecorrigeerde afwijkingen of niet-toegelichte onzekerheden door de accountant gemeld moeten worden in het rapport van bevindingen. De rapportage van de accountant heeft het karakter van een uitzonderingsrapportage. Als de accountant in het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 op totaalniveau afwijkingen of onzekerheden heeft geconstateerd die geen materieel effect (kunnen) hebben op de totale kosten respectievelijk totale opbrengsten over 2023, maar wel groter zijn dan de rapporteringstolerantie voor de individuele concessie, dan corrigeert de concessiehouder de afwijkingen of licht hij de onzekerheden toe. In dit geval brengt de accountant geen rapport van bevindingen uit. Indien de concessiehouder deze afwijkingen echter niet corrigeert dan wel onzekerheden niet toelicht, dan brengt de accountant een rapport van bevindingen uit bij de desbetreffende specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie aan de desbetreffende concessieverlener.

Hierbij geldt de volgende procedure:

- de concessiehouder geeft dit aan in de desbetreffende specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie;
- de accountant maakt hiervan melding in een toelichtende paragraaf in zijn controleverklaring bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023.

Omdat het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 hierbij geen passende maatstaf biedt, gelden de kosten en opbrengsten per concessie als basis. Voor het rapporteren van afwijkingen en onzekerheden gelden de volgende percentages:

**RAPPORTAGE**

Afwijkingen: > 2%

Onzekerheden: > 4%

Omvangsbasis percentages: de kosten en opbrengsten per concessie over 2023

## **2.4 Verslaglegging**

De accountant legt de uitkomsten van de controle vast in een controleverklaring. Daarbij hanteert hij de tekst uit bijlage 1 bij dit controleprotocol.

Indien van toepassing brengt de accountant tevens een rapport van bevindingen uit en hanteert daarbij de tekst uit bijlage 2 bij dit controleprotocol.

## Bijlage 1

### Model controleverklaring

#### **CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT**

Aan: Opdrachtgever

#### **Ons oordeel**

Wij hebben het door ons gewaarmerkte Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 ingevolge de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023 (TVOV) van .... (naam entiteit) te .... ((statutaire) vestigingsplaats) over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 inzake de concessie(s) waarvoor TVOV 2023 is aangevraagd (hierna 'het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023') gecontroleerd.

Naar ons oordeel is het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de subsidiebeschikking(en), de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023 (TVOV) en de bijbehorende Technische notitie Transitievergoeding OV 2023 (hierna 'de subsidievoorwaarden').

#### **De basis voor ons oordeel**

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol behorend bij de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023 (TVOV) (hierna 'het Controleprotocol') vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023'.

Wij zijn onafhankelijk van .... (naam entiteit) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### **Beperking in gebruik en verspreidingskring**

Het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 is opgesteld voor .... (omschrijving specifieke verspreidingskring) met als doel .... (naam entiteit) in staat te stellen te voldoen aan de subsidievoorwaarden. Hierdoor is het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor .... (naam entiteit), de concessieverlener(s) en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

#### **Andere informatie**

Aan het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 en onze controleverklaring daarbij is andere informatie toegevoegd, die bestaat uit:

- een specificatie van de kosten en opbrengsten per concessie
- een toelichting op afwijkingen van de kosten en opbrengsten over 2023 conform paragraaf 3.3 van de Technische notitie Transitievergoeding OV 2023.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720 en het Controleprotocol. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

***Rapport over geconstateerde afwijkingen en onzekerheden (indien van toepassing)***

*Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel merken wij op dat wij naast deze controleverklaring een aparte rapportage hebben uitgebracht over geconstateerde afwijkingen en onzekerheden boven de rapportagetolerantie volgens paragraaf 2.5 van het Controleprotocol.*

**Verantwoordelijkheden van het bestuur voor het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 in overeenstemming met de subsidievoorwaarden. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

**Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023**

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Plaats en datum

... (naam accountantspraktijk)

... (naam accountant)

## Bijlage 2

### Model rapport van bevindingen

#### **RAPPORT VAN BEVINDINGEN INZAKE SPECIFICATIE KOSTEN EN OPBRENGSTEN CONCESSIE .... (NAAM CONCESSIE)**

Afgegeven ten behoeve van .... (naam concessieverlener)

Aan: Opdrachtgever

#### **Opdracht**

Wij hebben op ... (datum) een controleverklaring (vermeld type controleverklaring) afgegeven bij het Verantwoordingsformulier Transitievergoeding OV 2023 van .... (naam entiteit) te .... ((statutaire) vestigingsplaats) over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 inzake de concessie(s) waarvoor TVOV 2023 is aangevraagd. Overeenkomstig het Controleprotocol behorend bij de Regeling specifieke uitkering transitievergoeding regionale OV-concessies 2023 rapportagetolerantie overschrijden. Met dit rapport wordt uitvoering gegeven aan deze verplichting.

#### **Aard en reikwijdte verrichte werkzaamheden**

Voor de aard en reikwijdte van onze werkzaamheden verwijzen wij u naar bovengenoemde controleverklaring. Deze rapportage betreft uitsluitend de niet-gecorrigeerde of niet-toegelichte afwijkingen in de specificatie van de kosten en opbrengsten van de concessie .... (naam concessie) die wij tijdens onze controle hebben vastgesteld. Wij hebben hiervoor geen aparte werkzaamheden verricht. Dit betekent dat deze rapportage geen volledig beeld hoeft te geven van alle afwijkingen. Ook geven wij geen zekerheid over de specificatie van de kosten en opbrengsten van de concessie .... (naam concessie).

#### **Geconstateerde afwijkingen**

Tijdens de controle zijn de volgende afwijkingen geconstateerd die niet zijn gecorrigeerd of niet zijn toegelicht:

1. Inzake .....
2. Inzake .....

#### **Overige aspecten – beperking in verspreidingskring en gebruik**

Deze rapportage is uitsluitend bestemd voor .... (naam entiteit) en .... (naam concessieverlener) aangezien anderen die niet op de hoogte zijn van het doel van onze controleopdracht de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij verzoeken u derhalve deze rapportage niet aan anderen te verstrekken zonder onze uitdrukkelijke toestemming vooraf.

Plaats en datum



... (naam accountantspraktijk)

... (naam accountant)